

ПЕРЕДПЛАТА

За „Буковину“ вносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або
40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горюца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і ру-
ських свят о год. 5. по пол.

Реданція і Адміністрація
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2.)

Оголошення приймає ся за
оплатою 6 кр. від стрічки;
а в „Надісланім“ по 10 кр.
від стрічки.

Промова д-ра Ст. Стефановича.

VI.

Брунштин.

Як має ся, приміром, справа з брунштином? Фонд релігійний зробив пробу. Однак в тій справі опізнив пригідну хвилину. Брунштин уживали фабрики до втворювання газу хлору з него, а тепер уже не уживають. Коли н. пр. брунштин мав великий покуп в Німеччині, не побудував фонд релігійний транспортного складу для него. Аж тогди почали мислити про те, почали роками провадити в тій справі кореспонденцію, а коли вкінці виставили хороший склад, знайшов ся вже був спосіб, як видобувати газ з відпадків хлору і торг на брунштин підупав цілком. Другою причиною, що брунштин не має відбиту єсть се, що его привозять з Кавказу як баласт нафтяних кораблів просто до Гамбурга на європейський ринок.

Манган заліза — мідь.

Треба би на кінець застановити ся, чи не можна би продукувати манган заліза: з кепської руди залізної і доброго брунштину можна би одержати знаменитий манган заліза. Можна би его уживати до гартування залізничних шин. Знаю тільки про одну-одинокую фабрику мангану у Франції. Але доки у нас его дослідять, а потім

зачнуть писати і провірювати на підставі всяких можливих бюрократичних студій, мине час і для мангану і ми знов осядем на леді.

Що н. пр. стало ся з рудою міді? Мідь буковинська мала добру славу навіть на лондонському торзі: Фонд казав і се застановити під вимівкою, що продукція не виплачує ся, бо ціни міді упали. Був се великий блуд. Ціни міді пішли в гору, а наша мідь лежить в землі неужиточно. А закладати наново фабрику коштує більше, чим перебути з якоюсь стратою ліхт часи. Та ось тепер мають таке завести: мають видобувати пірити, руду міді і заліза і заложити фабрики для виробів металевих на суму 170.000—200.000 зр.

Уже з сего місяця мушу заявити, що се підприємство на нічо не здало ся, і остерегти Є. Е. в тім взгляді. Не ходить мені о фонд, бо він має досить грошей (*Сміє*) але о цілий край. Бо его так дискредитують тим підприємством, що цілий єврит буде переконаний, що в Буковині не може нічо удати ся.

Отже тепер виясню, чому се підприємство таке хиблене. Пірити заліза і міді не зносять далекого транспорту, бо то дуже дешеві руди. Не можна посилати їх на західно-європейські ринки, треба перерабляти дома. Треба до гірництва прилучити хемічну індустрію. А чи Є. Е. зможе єї по-

вірити проводови урядника VIII ранги. (*Сміє*) Є. Е. міністер повинен єю руду, в котрій лежать сотисячні маєтки релігійного фонду, а не приносять ему ані дутка приходу, віддати в приватні руки, або може утворити яке товариство, щоби фонд релігійний був єго акціонером. Се дорога до експлоатації того предмету — а ніколи орудуване ним самим. (*Дуже слушно*) Моя рада така: Є. Е. міністер нехай би зложив комісію з геологів, мінералогів, промисловців і практичних підприємців та знавців краю і передовсім зарядив за помочію тої комісії докладний дослід покладів руди. Потім нехай би піддали всі окази мінералів докладній аналізі і висліді нехай би публично оголосили, а відтак аж можна би було постановити, що дальше має діяти ся з тими покладами. Але перейду до цементу.

Цемент.

Від Львова по Одесу і від Чернівців аж до Галапу не знайдете, панове, нігде цементового каменя; тимчасом на Буковині, в самій середині краю, тягнуть ся дуже цінні поклади цементу від Пути аж до Бергомету. Є. Е. міністер видів підчас своєї подорожі дві великі печі углярські, як будували їх з каменя і з цементу. До сеї будови ужили цементу з пруского Шлеска. (*Слушайте!*) Будова лежить 5

4) МЕРТВЕЦКА ЄЛЕНА.

Оповідане

Івана Бажанського.

(Конець).

Побалакавши з Василем пішов я до дому.

Але Андрій не пішов в село, як казав своєму батькови, а навернув поза город на стежку, що вела поїд обліг до єго Єлени. Він єї витоптав ходячи до милої; два роки — не малий час! Так і тепер він туди. — А Єлена вбрана як нава — виглядала єго у воротах, вчора казав єї Андрій, що сьогодні їх доля має рішити ся, вона аж паленіла з нетерпеливости.

— А що, Андрію, буде весіле? моє серце лихо віщує.

— Буде, буде, Єленко, таке, що рідко хто таке видів — каже Андрій.

— Що се ти? Чи не гадаєш, німетити ся на батькови? Гріх Андрію, не думай таке!

— Мені і не в голові се, Бог з ним; я думаю, що лучше не жити, як так мучити ся.

— Тай я так не раз гадаю — каже Єлена, — та що-ж ми винні, що любимо ся? А все так тут гей би я винна, бо як би не я, ти був би уже давно з другою щасливий; а я не знала... мені тебе так жаль...

— Що ти говориш, Єленко, ти сему вина? Борше я винен, я-ж тобі перший раз сказав, що тебе люблю. Але найбільше той винен,

що нас розлучити хоче. Ох, який мій дядя!... Вони тепер думають, що я на тебе вже й забув, а не знають, що мені днина роком, скоро тебе не виджу. Тепер мої товариші гуляють на селі, та мені між ними важко на серці робить ся; мені лиш там мило, де ти, більше нікого мені не треба. От знаєш, Єленко, що? Ходім під Городище, пройдем ся. Там ще дальше від євіта, пташки там так любо співвають, ніхто їм не перешкає, і ми там наговорим ся.

Єлена охочо на се пристала. Вони взяли ся за руки і пішли повільною ходою наче поплили муравою по над Дністер.

Тепер Городище не так виглядає і Дністер поїд него не так уже плине, як тогди, коли се діяло ся. Тогди ціле взгіре Городища було покрито березовим та лісковим гаєм, що клонив ся аж до самої води, а нині по нім нашого дідича плуг ходить, та виорює кости упавших колись тут в битві молдавських та ляхських дїтій. — Через якує там регуляцію, Дністер, як кажу, не так тепер плине поїд Городище як давно; нині скоро, а давно повільно та тихо, здавало ся, що вода стоїть а не іде, а берези над берегом наче в зеркалі в воді відбивали ся.

Туди пішли наші молодята, Андрій і Єлена. Тут в єім тихім закутку могли вони собі все сказати, що їм на серці було, і радієть і горе. — Уже було сонце далеко знодудня, а они все походжували в тіни берез; наконець, утомившись ходою, посідали собі на стрімку скелю, що й сьогодні одним боком глибоко лежить у воді.

— Мені так весело на душі, що й сказати не могу, — каже Єлена.

— А чого-ж тобі слюзи в очах?

— Бо мені тебе жаль, Андрію, що через мене тобі єврит марно піде, а все-ж таки мені коло тебе так мило!... Дивись як там у воді рибки парами ходять; як вони грають ся! які вони веселі, — щасливі! а нам буде так коли?

— Буде, Єленко — каже, зітхнувши тяжко, Андрій, — буде й нам весело, але лиш там де єї рибки тепер. Єленко... промовив він знов по хвилі дрожащим і уривистим голосом, обнявши гнучкий стан дівчини, — Єленко, ти знаєш, що я був би вже давно з сеї скелі своєю горю кінець зробив, та лиш жаль тебе покидати!...

Єлена повалила ся єму на груди.

— Андрійку мій! — заледіла вона, „я разом з тобою... туди... туди... де весело!... Там нема злих людей!... Я вже не верну до дому!“... Що в їх душах тогди діяло ся!

Схопили ся обоє і цілко обняли ся. Посилали ся поцілуї...

Єленко!... Андрійку!... Єленко!... Єл... вода заклекотіла під скелю і в миг ока прикрила своїми хвилями обоїх.

Широко розійшли ся колесом хвилі; на них колисав ся капелюх Андрій.

— Що се гей! люди сюди! — ратуйте! роздав ся голос гайового, що біг кілька мога до скелі. Він як ішов ще по-верх хаші, здогадував ся, що у тих там на скелі не добре на думці, бо знав їх тяжке жите; коли-ж вони обоє на

кроків від покладів цементу, а цемент спроваджують з пруского Шлеска! Фонд замість добувати багаті поклади цементу, процесує ся з посесором тих камінних ломів уже через 21 літ, а що не хоче ся з ним ніяк загодити, то буде ще 8 літ чекати, заким розвяже ся контракт. А тимчасом ми, що потребуємо такі маси цементу для нових будівель, каналізації, водопроводів і т. д. муємо спроваджувати его за границі! Тут виносять наші страти не тисячі, але міліони.

В а н д а л і з м.

Є. Е. міністер звідів також монастир в Путні. Старинних будівель на Буковині дуже мало; такими суть передовсім три монастирі. Кожний Буковинець, без огляду на те, чи належить до православної церкви, чи ні, дивить ся з гордостю на сю спадщину давних часів. Вже силою фундаційного акту цесаря Йосифа II фонд релігійний має обовязок удержувати ті старинні будівлі. А як старає ся про них? Нехай за примір стане Путьна.

Монастирска церков побудована в стилі молдавско-византийским. Єсть се романський стиль з готицкими додатками. Не конче він хороший, але має історичне значінє. Церков мала великий, вистаючий дах, а він єсть типовим на православних церквах, та була украшена фресками зверху і з середини. Коли деревляний дах знищив ся, побудовав якийсь будівничий артист релігійного фонду на церкві цілком новомодний дах, що так відповідає до церкви, як пястук до носа.

Через те саме знищили ся і фрески, що під дахом потрєвали столїтя; змив їх дощ і сніг. Нині ті фрески побілені вже вапном. (*Слухайте!*) (Пізнійше сказав міністер, що той дах є вже від 1858 року. — *Ред.*)

На місце молдавско-византийского поставили на будинку монастирским цілком новочасний бляшаний дах, який робить на

оглядаючого просто образливе вражіє. На такий самий лад побудовали дзвіницю, що була би хіба відповідна для якоїсь нової, модної церкви.

Не залишили також окрасити і в середині церков в такий самий спосіб. Сей монастир має дуже цінні церковні скарби, старинні орнати, начиня церковні, тканни і т. и. Якжеж їх переховують? В новочасній, зашкленій шафі, що просто ображає стиль цілої церкви. Ся шафа не має навіть порядного замку, бо єї замикають шпагатом, запечатуючи оба кінці до рами і дверий шафи. (*Сьміє.*) Фонд, що посїдає 60 квадратних миль землі не є в силі купити за 2 зр. англійскої колодки, щоби замкнути шафу з неоціненими скарбами. Чи се не ганьба? Чи така адміністрація заслугує на похвалу в комісії бюджетовій? (Міністер казав на то, що то лиш сьвященик, котрий має ті шафи під надзором, в той спосіб завів контролю. — *Ред.*)

Наші жаданя.

Передовсім зверну мою просьбу до Є. Е. п. міністра рільництва. Є. Е. не єсть Каляем (*сьміє*), але не треба називати ся доконечно Бетовеном, або Вагнером, а можна бути зовсім вправним музиком. (*сьміє*). Як Каляй так і Є. Е. не потребує супротив релігійного фонду оглядати ся на державний бюджет — має вільну руку. І для того я хотїв би просити Є. Е., щоби раз остаточно заняв ся нами, зглянув ся на наші потреби і на потреби релігійного фонду і зреформував адміністрацію фонду.

Усім панам міністрам мушу до серця промовити, що нам, Вєхїдно-австрійцям по просту переїло ся, що з нами обходить ся мати — Австрія, як лиха мачоха. Хочемо і жадаємо, щоби з нами обходили ся на решті як з рівними дітьми одної матери.

Ми не є пасивними провінціями, а хотїй би і були ними, то через те підпираємо вашу захїдно-австрійську індустрію. Коли би ми не становили ринку для вашої

індустрії, то і ви не були би тим, чим хочете бути: чинними краями!

Тому звертаю ще раз просьбу до панів міністрів, бо маю до них в політичних справах повне довіре, щоби також і на економічні справи звернули більше уваги, ніж до тепер. (*Гучні оплески і брава. — З богато сторін гратують бесїдникови.*)

Зїзд деканальних відпоручників у Львові

став предметом широких коментарів не тільки в прасї галицькій, але й австрійскої. Задля нестачі місця не могли ми дати широкого справозданя; сконстатуємо лише факт, що день перед зборами відбули ся в Народнім Домі наради при участі Маркова et comp., де все було укартовано, дальше, що Є. Е. Кардинал виразно заявив, що ухвалених зборами резолюцій не приймає (они були вимірені головно против Католицкого Союзу, а мали ціху кацапску), та що вечером по сих зборах знов в Народнім Домі ухвалено утворити спільний комітет виборчий з Русскою і Народною Радою. Річ отже ясна. В сїй справі дістала *Правда* таку донєсь з Перемиського:

Те, що стало ся 10-го грудня на зборах відпоручників нашого духовенства з усіх єпархий, євклижних Его Еміненцією „для наради в справах церковно- і народно-полїтичних“ не є для нікого несподіванкою. Се кацапска вдяка за недавні сентименти та компліменти в „Душпастирі“. Поважні люди предсказували се наперед тим більше, що московськїй орган „Галичанин“ — се можливо лишень в Галичині і з руским єпископом — на кілька днів перед тим вложив в уста єпископови Куїловскому слова просто завзиваючі духовенство станїславївскої єпархії до непослуху против Кардинала в тїй справі. Кацапска безличність дійшла у нас уже до того, що публично сьміє говорити за єпископів те, що їм ся може і не єшло. Зовсім слушно підніє львівскїй „Przegląd“, що віддане справи в руки о. крилошанина Бачиньского яко референта треба назвати по просту фатальним. Трудно справді зрозуміти, звідки о. Бачиньскїй прийшов до так поважної мїсії в справах народних? Се-ж відома річ, що о. Бачиньскїй не стояв ніколи щиро і отверто на основах рускої народної ідеї, а свїй політичний талант удокументував тим хіба, що, як мовляв часто покійний єпископ Ступницькїй, „вїекспедїював“ бувшого митрополита Йосифа Сембратовича до Риму. З того, що стало

раз схопили ся і обняли ся, то він уже знав на певно, до чого се йшло. Духом збїг він хацию в долину, — і капелюх десь в корчах загубив — та вже було за пізно; лиш шириньку на місці застав, де обоє сидїли. — Зараз прибігло на скєло кілька паробків, що купали ся висше на зарінку, а за час зворушило ся ціле село; вєї старі й молоді спїшили, ба бігли під Городище.

Василь Заведїя лежав в той час в своїм саду під яблонею та розмішляв над тим, де би свого сина найлучше оженили; коли сю гадку перервав ему его сусїд Проць.

— Куме! — каже, — ви ще маєте коли вилєжуватись? ви не тато? не йдете шукати Андрія?

— Що, де, що з Андрїєм? крикнув і зїрвав ся наче опарений старий.

А от що за сила людей біжить під Городище, кажуть, що він утонив ся.

Василь лиш вимовив слова. — Ох, сину! — ох, темно мені в очах! — і повалив ся на мураву; кров бухнула ему з рота.

Збігли ся люди, вибігла й жінка з хати, стали ратувати як могли і як уміли. То оцтом его натирали, то сьвяченою водою заливали, перетягнули нещасного й на друге місце, нічо не помогло і аж може за годину якось кров застановила ся і Василь прийшов до памяти. Та що-ж; тільки принесли его до хати, а він Андрїю мій! „Люди, темно мені!“ кров знов з рота, а в нїм ані духу.

До вечера кілька разів так було; що години, лиш нагадає ся на сина тай знов. —

Хтось прибіг з під Городища і дав знати, що Андрія виратували, але се Василєви нічо вже не помогло; з него кров була так дуже стекла, що треба було душі стерєгти.

Андрія виратували парубки, що купали ся на зарінку, та не лиш его самого, а також і его наречену. На крик гайового прибігли они на скєлу. Хвилі, що збили Андрїй і Єлена, поволї улягли ся, вода стала знов неначе зеркало. Капелюх Андрїїв сивив трєхи низше. Они не могли до дна піти, бо тут єграшна глибїнь була, вода мусїла їх в долину нести. Так і було. За час блиска біла смуга у воді не далеко капелюха, — показала ся вишивана сорочка Єленина тай знов зникла. Парубки скочили у воду на се місце. пірнули — і одному пощастило ся ймати Андрія за сардак.

Він прийив із своїм тягаром до берега. Та се диво! Не лиш самого Андрія притягнув до берега; як обняли ся, коли у воду скакали, так держали ся і тепер. І знаку житя в них не було, але гайовий, бувалий чоловік, розказав, що треба було робити, то й відтрясли обоїх. Першїй отворив очи Андрїй.

— Якї ви, люди, без серця! — промовив він слабым голосом. — Жити нам не дають, а ви ще й вмирати нам разом не даєте!

Поволї очуняла і Єлена. Обоїх повели на мураву против сонця; вони посїдали. Андрїй дивив ся нахмурений в землю; Єлена плакала тихо. Двоє з молодїжи, паробок і дївка, що мешкали недалеко хаци, побігли до дому і принесли для Андрія і Єлєни сухе біле. Паробки обетуши-

ли Андрія... дївки-ж бїдну Єлену, попереодївали їх і рушили вєї поволї до села.

Мами Єлєниної не було межї людьми; єї не було тогди й дома, пішла була до крєвних до нашого сусїдного села. Аж на дорозі, вертаючись до дому, вчула вона, що стало ся. — „Синку мій, Єленко моя! на кого ти мене лишила? возьми й мене до себе! — голосила Настя і бігла берегом під Городище. А бігла просто на скєло, щоби й собі скочити у воду; та тут стримали єї люди. Чотири хлопа лєдво могли угамувати єї. Де та сила у баби взяла ся!? Як несамовита перла ся у воду. Хотя єї і говорили, що Єлена жие й здорова і що не втопила ся; де там! нічо не чула, не розумїла; аж взяли єї і на руках понесли до єї доньки. Тут вона й припала до своєї доньки! то цілувала єї, то плакала — голосила, та словами приповїдала наче над мерцем.

Люди почали поволї розходити ся. Андрія повели паробки до дому, Настя ще сидїла з донькою і кількома жінками на мураві, над вечір і вони потягли ся до села.

На другий день рано ослаб Василь ще гірше. Він просив, щоби привели до него сьвященика, бо хотїв висповідати ся. — У нас тогди був сьвящеником о. Димитрій, сивий мов годуб; він увесь жив лиш для душевної пастви своєї. Тепер мало таких панотців, — часи змінили ся!...

Ще сонце й не сходило а на подвірю у Василя роздав ся голос дзвінка, що звістив прихід сьвященика із сьвятими тайнами. Сьвященик вступив у хату; тут були кромі домашних і су-

ся дня 10-го с. м. в митрополичій палаті у Львові така слідує наука, що для доброї справи мало лише доброго наміру та найщиршої волі. До того треба ще відповідних людей та розважного ведення справи, бо інакше не устануть скандали, ухиляючі не лише повазі нашої єрархії але і нашої Церкви, та спроваджуючі народну справу на довгу блуканину, з котрої вихід чим пізнійший, тим труднійший.

Цікава річ, що буде далі? Таке питання чути тут по всіх усядах. На мою думку найпевнішше наступить те, щоби музею наступити, коли би навіть збори з дня 10-го грудня були зовсім не відбули ся. Перед простацтвом та цинізмом кацанства можуть уступати хіба слабі одиниці; а люди одушевлені народною ідеєю ніколи не уступають і в сім разі честі. „Союзники“ (з католицкого Союзу) певно не уступлять, хоч би навіть єрархія наша „Союза“ не поперла, чого принукати на разі нема потреби, а противно маємо повну надію, що часть єрархії нашої порозумівши належито ситуацію, не настрашить ся нікчемних кацанських комедій, здобуде ся на відповідні средства та положить кінець деструктивній роботі. Тому то і коротка буде радість сердешних та невідступних товаришів „Галічаніна“ і „Дьла“, бо „Союз“ не пропав і не пропаде, а дасть Бог буде розвивати ся і кріпити ся на ганьбу та сором всіх своїх ворогів.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 25-го грудня 1896.

Радикальне віче в Коломиї відбуло ся дня 19-го с. м. після заповідженої програми. Сим разом була ратушева зала переповнена людьми; були не лише мужики з коломиїського, сянтинського, косівського і городеньського повіту, але і інтелігенція явила ся численно. Народи вели ся під проводом пос. д-ра Окуневського. При кожній точці програми забирали і селяни слово і часто подавали свій здоровий суд про громадські справи. Обговорено реформу громадску і рішено розвести сильну агітацію против збірних громад; так само ухвалено против ухваленого вже, але ще не санкціонованого, закону ловецького агітувати брошурками так, аби цісар не санкціонував ухваленого закону. В справі виборів до ради державної ухвалили збори в коломиїським повіті в четвертій і п'ятій курії кандидувати лише радикала; а при точці о організації партії рішено

сїди, був і я. Василь лежав на постелі, він тяжко віддихав і був наче в сні. Як учув, що увійшов думнастир, отворив очі і слухав ся встати, его підняли і понідирали подушками; такий був слабій, що вже й сідти сам не міг.

„Дякую Богови тай вам панотець, що прийшли до мене, я думав уже, що прийде ся без євської сповіді в гріхах умирати,“ промовив слабым голосом Василь.

— Ваші гріхи можете, Василю, легко ще направити, — сказав лагідно о. Димитрій, приступивши до хорого. — Знаю, що любите свою дитину, вашого Андрія; ангел не хлонець, я его з тою дівчиною знаю. Позвольте ему подружитись з тою дівчиною, що він собі вибрав, я Бог вам ще простить гріхи. Єлена-ж чесна дівчина, за неї в селі ніхто лихого слова ще не чув; що вона маєтком не може рівнати ся з вашим сином!... то се не повинна бути перепона, чесність перевищає всеяке багатство.

„Панотець! — люди добрі! не за багатством я вганяю; Богу дякувати, є свого досить, але є причина, велика причина, чому не можу допустити, щоб Настина донька була моею невісткою. Ну, що-ж, нехай діє ся Божа воля! Прикличте Єлену, прикличте Андрія! хочу при всіх висповідати ся, хочу всім річ розяснити, щоби знали, що я своїм дітем лиш добра хочу, а не хочу, щоби мої гріхи й на сина спали.“

Прийшла Єлена з мамою до Василевої хати, поставали обі коло порога, та стоять наче на грани — дрожать; давно тут не бували. — Вступив і Андрій до хати. В хаті стало тихо, хочь мак сій.

на внесене д-ра Трильовського, що кожний повнолітній член партії має належати до політичного товариства „Народна Воля“ і тримати газети та книжки радикальні. Віче скінчило ся о 1/4 год. пополудни.

Ювілей народного гимну. Дня 12-го лютого 1897 р. минає его літ, як вперше заграли наш народний гимн. Тоді Французи воювали побідносно, ціла Європа стала приготавливати ся до завзятої борби з Наполеоном, а у віденьським двірським театрі заграли 12-го лютого 1797 перший раз яко в день цісаря Франца народний гимн; скоро опісля був той гимн знаний в цілій державі.

Навкучило державним урядникам на Новий рік собі взаємно гратулювати, тож постановили увільнити себе від того звичаю, бо знають і без того, що один другому щось злого не бажає.

Опорожнену рим. кат. парохію в Сучаві одержав тамошний адміністратор П'єсеф Цеве.

Нова почта на Буковині. Міністерство торговлі згодило ся на отворене почти в Глиниці, сторожинецького повіту. Почтовим експедиентом тої почти іменовано Мечислава Венгріновича. Час, коли ся нова почта стане урядувати, буде пізнійше оголошений.

Дирекція залізниць в Станіславові, котрій підчинені також буковинські залізниці, оголошує розпоряджене, що з Новим роком на залізничних стациях не будуть відїзд поїздів заповідати як досі дзвоненем. Залізничні слуги будуть лише в почакальнях голосно викликувати, за кілька мінут поїзд має відїзджати. Тому подорожні повинні добре уважати на ті викликаня, аби не спізнити з власної вини поїзду. Хоч люди які цікаві знати, чому сей вигідний звичай дзвоненя усунуто тепер, то таки не можна довідати ся про причину тої зміни.

Нічого собі вибори! На Угорщині відбувають ся не лише вибори до парламенту серед небувалих надужить і проливу крови, але також громадські вибори. Оногди мали в місцевети Сарі під Пештом вибрати війта. Агітація саме вела ся, коли явили ся жандарми і хотіли зробити „порядок,“ та і зробили его так, що застрілили двоє людей на місці, двох ранили смертельно, а всім тяжко покалічили.

Знов уведене княгині. Шукають романтичних пригод і княгині. Небавом по втечі іспанської княгині Ельвіри втікла жінка одного італійського князя, донька бувшого президента мі-

пістрів — з своїм фірманом. Тепер знов доноєять з Брукселя в Бельгії, що княгиня Шімау, донька американського мільонера Ворда, втікла з одним циганом, капельмайстром циганської музики. Любовна пара переходує ся тепер в Будапешті. Князь Шімау вже подав до суду просьбу о розвід від своєї жінки.

Попав в неласку Лі-Гунг-Чанг, той хінський Бісмарк, що то їздив по Європі сего року і придивляв ся нашим порядкам. З відекороля провінції Печелі здеградовано его на звичайного урядника, а кажуть, що велика ласка, що на тим лише скінчило ся. Причина того всего лежить інтригах двораків, котрі позавидували Лі-Гунг-Чанг'ови его слави, розуму, а що найважнійше змислу і охоти до заводження реформ. Однак про єю деградацию ходить ще й друга версія, після листу німецького подорожника Вольфа з Хін. Сей п. Вольф таке розповідає: Старий добряга Лі проходжував ся по городі цісарським і в задумі случайно зиркнув оком по-за мур до огороду палати літної, де резиденція матери цісаря хінського. Евнух, вигріваючий ся на сонці, замітив сей злочин і загрозив Лієви, що донесе цісареві. Лі, котрого засади опирали ся на тим, що ліше брати, як давати, сягнув до мошонки і добув лиш чотири долари Schweigeld-у для Евнуха. Евнух взяв гроші, але не вдоволив ся таким малим хабарем та доніс цісареві про злочин Лієвого. Цісар видав сейчас засуд, не сягнувши ради міністрів, бо ті були би виновника далеко острійше покарали. Засуд, оголошений в урядовій газеті, звучить так, що Лі-Гунг-Чанг за свої провини повинен втратити всі гідности, але з ласки цісаря задержав свою рангу і лиш втратив пенсію на один рік. Пенсія, яку Лі тепер буде побирати річно в характері члена ради державної, виносить іно 90 талів, с. е. 165 зр., до чого треба ще дочислити додаток з ласки в квоті 8000 мідяних пеківів (около 12 зр.) на дрібні видатки.

По американськи. Аби для бідних дітей зібрати як найбільше грошей, видумали американські жінчини дуже практичний спосіб. Они означеного дня наймають ся яко кондуктори при міській трамваю, і жертвують зароблені гроші на добродійні цілі. Очевидно іде того дня не один такий, кому перше не прийшло би і на гадку їхати трамваем; до сих належать іменю паніч, котрі задля якоїсь панни також хочуть причинити ся для доброго діла. Хитра дирекція трамваю радо жертвує і з своєї сторони третину денного доходу на означену добродійну ціль, бо тоді має справді небувалий заробок.

— А ви в хаті, діти? озвав ся з постелі Василь. — Андрійку, Єленку, приступіть до мене! — Діти мої, не гнівайте ся на вашого тата; я вам не був ворогом!...

— Дядику! — Андрійку мій! крикнула втішна дівчина, — чуєш? дядя кажуть, що ми обоє вже їх діти; дядя добрі! ти вже мій Андрійку!

Обоє упали старому до ніг і стали цілувати їх.

Чекайте діти, дайте мені докінчити! Єлено, ти моя рідна дитина, я твій батько!

— Дядечку, годубчику!...

Сватуку мій дорогий! — обізвала ся й Настя від порога.

— Ах Боже, як се вам сказати? — Єлена моя рідна дитина, — Андрій єї рідний брат... Я був тим мертвим Павлом, що до Насті ходив, — я єї кирцу заніс аж на... Кров не дала ему договорити, знов его заляла.

Андрій став як вкочаний коло батька та лиш: — Що я чую, дядю! — і бух до землі.

Єлена як стояла коло задної лави, так і склонила ся там, закривши лице руками. — Насті вже не було в хаті; она як божевільна пігнала городами до дому.

Хто лиш був у хаті, одні кинули ся до хорого на постелі, другі до Андрія на землі, жінки до Єлени, бо й ся не була при пам'яті. На Андрія вилляли цілу коповку води, заким прийшов до себе; умили і Єлену і вивели обоїх на двір з хати. І у Василя кров затамували, а може й сама перестала йти, бо відай вже й не

було єї більше. Він лежав на подушках та лиш дивив ся на людей; говорити вже не міг, але розумів ще все. Панотець его запричастили і він зараз потім почав конати. До вечера не стало Василя.

Привели Єлену до дому, тай дома не лучше; Настя в горячці, що нічо й не пам'ятає. Братова єї не могла з нею собі ради дати. В горячці говорить до Павла, втікає на двір; єї тримають, кладуть насиду в постіль; біда! До двох неділь і она полякувала сему євігови, лишивши хору доньку на чужі люди.

А за Андрія і слух пропав. Як вивели були его тогди на двір по тій дивній сповіді его батька, та тільки его й виділи; пропав наче камінь у воду. Довго гадали всі, що він утонив ся; але не так оно було. Перед італійською війною в пять літ по смерті Василя прислав був нашого польового сна з війська до дому лист, в котрім він і за Андрія спіснув. Писав, що Андрій жовняром, пристав до регіменту і казав ему, що ніколи вже до дому не верне. Та так і стало ся. По війні прийшло з війська письмо до громади, що Андрій Заведія, доказавши чуда своїм героїством унав у битві з Сардами.

А Єлена? Що ж Єлена? она бідна жие й до сегодня не віддана; хочь ще й не стара, та журба єї постаріла, похилила ся...

Сучі збожеволів. Великий голодник Сучі задумав втяти свою шутку в Парижі, бо у Відні, як звістно она ему не вдала ся. Але нараз він став товчи все, що в хаті було, а коли его відвели на поліцію, кричав: „Я голодний і хочу пити; дайте мені їсти і пити!“ Его відвезли до шпиталю для божевільних, де добра їда направить великого голодника.

Обовязкове спанє. Чоловік: Не можу дати собі ради; в ночи тепер годі мені спати, бо силно поноудни в бюрі. — Жінка: Та чого-ж ти спиш в бюрі? — Чоловік: Ба, я тепер заступаю начальника бюра.

По зрілій розвазі. Жінка: А тепер диви ся мені в очи і скажи: чи ти зі мною одружив ся задля мого маєтку? — Чоловік: (дивить ся довго на неї): Оно муєть таки так бути!

На балю дітий: Девятилітний Стефан до вісімлітної Мелі: „Скажіть, ласкава панно, чи ви вже самі миєте ся чи вас ще родичі миють?“

Знав збирати гроші! Бути перским цїсарем, се здає ся, дуже поцлатний інтерес. Убитий цїсар Наср-Едін лишив маєток вартости около одного мільярда франків. Річи з золота і срібла становлять вартість около 400 мільонів. Кажуть, що теперішній перский цїсар хоче 100 мільонів жертвувати на добродійні ціли.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Веч. Духовеньству і веім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти веїх трех галицьких Епархій, обезпечає будинци, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрови“ можність обезпечувати і виплачувати і найвиші суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ після веїх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористійші услїва і видає полїси і квїти в рускїм язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третїх лиць вкладаи до опроцентованя по 5 процент. Гваранція цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки властителям реальностей, вільних від тягарів; за порукою двох членів. З позичок відтїгає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Котвица

Liniment. Capsici comp.

з антики Рїхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиране: по цїні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у веїх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Рїхтера Liniment з котвицею і приймаєти з осторожностю лише флажки зі знаним знаком охороным „Котвица“ бо лише ті правдиві.
Аптека Рїхтера під золотим львом у Празі.

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетним дїпломом ц. к. міністерства торгвлї.

Краєве товариство ткацке

„P R Z A D K A“

(ПРЯЖА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публиці свого виробу чисто льняні звїстні з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНСКІ

від найгрубних до найтоньших веб і біле столове о взорі кістковим і адаманковим; також доставляє матеріалів на комплетні і найдешевні

ВИПРАВИ СЛЮБНІ.

Замовленя просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеграф і станция залїзнична в місци).

Прїбки і цїпки на жаданє оплати і відворотною почтою. (14—52)

Пошукую хлопця до практики торгвлї
корінної і вин. — В часі практики буде мати цїле удєржанє кромі убраня. — Условія устно.

Ігнатій Власюк,
руський купець в Чернівцях,
ул. паньска ч. 35.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Можна купити

дїм з двома фронтами, в Чернівцях паньска ул. ч. 35 і ул. вірменська ч. 2., з 11 комнатами, 2 кухнями і ґрунтом до забудованя. На домі заїнтабульована бук. шаднична каса на суму 6.000 зр. Дїм продає ся з вільної руки під дуже користними услївами. Близші поясненя подає п. офіциал Гоан у краєвїм видїлі. (4—4)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Улиця паньска ч. 35, напротив катедри.

Новозаложена

ПЕРША РУСКА ТОРГОВЛЯ

В ЧЕРНІВЦЯХ,

ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

поручає на зближаючі ся Рїздвяні свята товари цїлком свїжі і по можности дешеві.

Свїтло церковне П-да не повної ваги так само свїтло церковне і столове І-ма і П-да повної і неповної ваги.

Свїтло стеаринове чудно малюване образами святих і орнаментами золоченими в веїх величинах.

Кадїло благовоєне королевєке ладан бурштин і потпорі.

Для ужитку домового: мука, сїль, маєло, круш перлові, риж, кава правдива Цейльон 6 сортів, чай каравановий Народної Торгвлї у Львові в пачках $\frac{1}{4}$ і $\frac{1}{8}$ фунта по 1 зр., 90, 80, 70, 50, 45, 40, 35 і 25 кр. — на вагу $\frac{1}{2}$ кїльо 1:50, 2:50 і 3 зр.; висївки з чаю караванового дуже менажний $\frac{1}{2}$ кїльо 1:20, 1:40 і 2 зр.; розинки, мїдали, фїґи, цїквата, дактелї, ванїлі, шафран і корїне всякого рїда.

Домовї роботи повїла перетранї, мїд прїсений, орїхи волоскі і турецкі мак сивий.

Специально караванове мїло до праня Народної Торгвлї у Львові, крохмаль, і фарбка рїжного роду.

Мїделка і перфуми.

ПОКІЙ ДО СНІДАНЬ,

взглядно сала, придатна на збори, комерси і товарискі сходини.

Услуга скоро, вага точна, цїни совїстні.

Висїлки почтою висїлаю скоро, не числячи онакованя.

Поручаю мою першу руску торгвлю ласкавої памяти і опїці.

(5—5)

З глубоким поважанєм:

Ігнатій Власюк,

руський купець в Чернівцях.

Свїй у свого!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканїча.

За редакцію відповїдає Осип Маковей.

